

Lausunto

9.12.2022

VN/11293/2022
VN/11293/2022-MMM-14

Maa- ja metsätalousministeriön lausunto Suomen ilmastopaneelia koskevasta asetustalouksesta

Maa- ja metsätalousministeriö (MMM) kiittää mahdollisuudesta lausua Suomen ilmastopaneelia koskevasta asetustalouksesta. Ilmastopaneelille on tuotu uudessa ilmastolaissa paljon velvollisuuksia, joten sen toiminnan turvaaminen ja puolueettomuus ovat tärkeitä varmistaa.

Alla on MMM:n kommentit artiklakohtaisesti.

1 § Kokoonpano

MMM näkemyksen mukaan enintään 15 henkilön kokoonpano on perusteltu myös jatkossa, koska se mahdollistaa laaja-alaisen edustuksen eri substanssisektoreilta.

Asetuksessa tulisi täsmentää, mitä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan palvelussuhteella yliopistoon / tutkimuslaitokseen käytännössä tarkoitetaan. Voivatko emeritus-/emeritaprofessorit tulla valituiksi puheenjohtajatehtäviin? Vastaavasti olisi tarvetta harkita ja vähintään perustella syitä, miksi puheenjohtajan ja erityisesti varapuheenjohtajien nimittäminen rajattaisiin vain yliopistoista tai tutkimuslaitoksista.

Asetustalouksen perustelumuiotiossa on mainittu ne sektorit, joilta ilmastopaneelissa tulisi olla edustus (ml. maa- ja metsätalous sekä maankäyttö). Kattavampi kirjaus olisi hyvä tuoda myös 1 §:aan tai vaihtoehtoisesti korvata asetustalouksen nykyinen muotoilu kirjauksella ”Ilmastopaneelissa on oltava asiantuntemusta ilmastomuutoksen hillintää ja ilmastomuutoksen sopeutumista käsitteleviltä sektoreilta”. Nykyinen kirjaus mainitsee varsinaisessa asetuksessa vain luonnontieteet, oikeustieteen sekä taloustieteen, joten on sellaisenaan liian suppea.

2 § Asettaminen

MMM:n käsityksen mukaan ilmastopaneeliin nimitettävien asiantuntijoiden tarjonta voisi olla nykyistä suurempi. Tämän johdosta asetustalouksessa oleva raja jäsenehdokkaiden pyytämistä vain yliopistoilta, valtiollisilta tutkimuslaitoksilta ja osalta ammattikorkeakouluilta vaikuttaa epätarkoituksenmukaiselta. Ministeriö esittää harkittavaksi, että ehdotuksia pyydetäisiin ”.... ilmastopaneelin tehtävien kannalta keskeisiltä yliopistoilta, tutkimuslaitoksilta, ammattikorkeakouluilta sekä muilta tutkimusorganisaatioilta.”

3 § Toiminta

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Maa- ja metsätalousministeriö PL 30 00023 Valtioneuvosto	Hallituskatu 3 A Helsinki	0295 16001 +358 295 16001		kirjaamo.mmm@gov.fi

Asetuksessa mainitaan tiedesihteeristö, joka tukisi ilmastopaneelin työtä. MMM esittää harkittavaksi edelleen, kuinka tarkoituksenmukaista on mainita tiedesihteeristö nyt käsiteltävänä olevassa asetuksessa.

Perustelumuihistiossa on todettu sihteeristön resurssin tulevan puheenjohtajan organisaatiosta. MMM toteaa, että tämä ohjaa puheenjohtajan valintaa niihin organisaatioihin, jotka voivat kyseisen resurssin tarjota.

Jos tiedesihteeristö mainitaan, olisi harkittava kirjattavaksi myös seuraavia seikkoja: kuka valitsee tiedesihteeristön jäsenet, mistä heidän palkkansa maksetaan, tai onko tiedesihteeristön jäsenten työsuhte sidottu ilmastopaneelin toimikauteen.

MMM pohti myös pysyvä tiedesihteeristön mahdollisuutta tuoda ilmastopaneelin työhön myös jatkuvuutta ja institutionaalista muistia, jos sen turvaamiseen nähdään tarvetta. Toisaalta tiedesihteeristöä ei tule kasvattaa eikä sen toiminnan tule olla kilpailevaa tai päällekkäistä tutkimuslaitosten ja yliopistojen työn kanssa. Myös kiertävä sihteeristö voisi olla toimiva ratkaisu.

Asetusluonnoksessa esitetään, että ministeriöt nimeävät kukin ilmastopaneeliin yhdyshenkilön. On hyvä, että saadaan toimivat työkäytänteet ja avoin vuorovaikutus virkakunnan ja ilmastopaneelin välillä. Toisaalta ministeriöiden yhteyshenkilöiden ja ilmastopaneelin välinen työtapa ja suhde ovat osittain epäselviä. MMM kiinnittää huomiota siihen, että ilmastopaneelin työ on merkityksellistä kaikille ministeriöille ja eri ministeriöiden mahdollisuus osallistua paneelin työskentelyyn tulee olla tasapuolisesta. Mikäli asetukseen jää edelleen viittaus ministeriöiden yhteyshenkilöistä, niin ministeriö esittää harkittavaksi virkkeen uudelleen muotoilua esimerkiksi muotoon ”... *voivat kukin nimetä yhdyshenkilönsä ilmastopaneeliin.*” Toisin sanoa tässä asetuksessa ei voida määrätä eri ministeriöitä nimeämään yhdyshenkilöitä, mutta voidaan mahdollistaa se.

MMM pyytää harkitsemaan kirjauksen lisäämistä, joka varmistaisi kokouksen päätösvaltaisuuden myös etäkokouksina tai hybridikokouksina pidetyissä tapaamisissa.

4 § Jäsenen toimikausi

MMM kannattaa ilmastopaneelin jäsenten toimikauden rajaamista enintään kahteen peräkkäiseen kauteen kaikkien jäsenten, myös puheenjohtajan, osalta. Rajatut toimikaudet lisäävät työn läpinäkyvyyttä ja vähentävät ilmastopaneelin toiminnan henkilöitymistä liiaksi yhteen panelistiin. Lisäksi toimikausien rajaaminen kahteen peräkkäiseen kauteen olisi linjassa myös valtioneuvoston asetusluonnoksen kanssa koskien saamelasta ilmastoneuvostoa.

Asetusluonnoksen nykyinen kirjaus mahdollistaisi sen, että yksi henkilö toimii ilmastopaneelin puheenjohtajana kolme peräkkäistä kautta. MMM ei pidä kolmea peräkkäistä puheenjohtajakautta tarkoituksenmukaisena ottaen huomioon ilmastopaneelin merkittävän roolin kansallisen ilmastopolitiikan kehittämisessä. MMM ehdottaa, että puheenjohtajuus olisi kiertävä, jolloin yksi henkilö voisi toimia puheenjohtajana pääsääntöisesti yhden kauden ja erityistapauksissa enintään kaksi kautta. Ns. institutionaalisen muistin turvaamiseksi väistynvä puheenjohtaja voisi osallistua paneelin työhön esimerkiksi jäsenenä tai varapuheenjohtajana, jos hänellä ei ole vielä tullut kahta kautta täyteen.

Asetusluonnoksen nykyinen muotoilu johtaisi epäselvyyteen ja mahdollistaisi lisäksi sen, että yliopistot ja tutkimuslaitokset voisivat nimetä useampiakin edustajia kolmannelle kaudelle ilman, että tiedävät, tuleeko ko. ehdokas valituksi puheenjohtajaksi. Tällöin kyseisen yliopiston / tutkimuslaitoksen edustaja saattaisi jäädä kokonaan valitsematta ilmastopaneeliin, jos ehdotettu henkilö ei tulisi valituksi puheenjohtajaksi.

5 § Palkkiot

MMM:n käsityksen mukaan jäsenten palkkio tulisi määrittää asetuksessa.

johtava asiantuntija

Lotta Heikkonen

Jakelu

YM Ympäristöministeriö

VN/11293/2022-MMM-14

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: